

og indestaar for, at det er sandt. Dette ene Tilfælde er mig et Vidnesbyrd om, at det kan gaae i høi Grad uretfærdigt til. Vedkommende havde maattet afbryde sin Uddannelses-tid ved to Gange at være bleven indkaldt til Militair-tjeneste, og nu, da han stod i Begreb med som 25aarig Mand at naae et vist Maal, bliver han for en saadan reen Tilfældigheds, Ubilligheds og Urimeligheds Skyld tilfidesat, og det naagtet han var bekendt som saa dygtig, at en af hans Lærere havde valgt ham til at assistere sig ved en Privatskole. Dette er et Exempel paa, hvor ubilligt man handler imod de private Seminarier ved at vælge Examens-commissioner, det ene Aar sammensatte paa denne og det andet Aar paa en anden Maade, medens ved Statsseminarierne Lærerne examinere. Lad os faae en almindelig Examens-commission, lad samtlige dem, der ville aspirere til Pladser i det offentlige Almueskolevæsens Tjeneste, møde for den, da ville vi ganske vist faae at see, om Statsseminarierne ere istand til paa en værdig Maade at kunne concurrere med Privatseminarierne; man vil da muligvis faae et andet Facit ud med Hensyn til den Dygtighed, som disse Underviisningsanstalter skulle give Vidnesbyrd om, og det kan gjerne være, at ved at vedtage en Bestemmelse, som sagde, at naar et Seminarium ikke havde et givet Antal Elever, skulde det nedlægges, kunde der naaes det Samme som det, Lovforslaget tilfigter, om ikke ganske saa hurtigt, saa dog henimod den samme Tid, som her er fastsat for Lukningen af vedkommende Seminarier. Et andet Experiment som Prøvesteen for Seminarierne og den Underviisning, de tilbyde, vilde ganske vist være det, som den ærede sidste Taler omtalte, nemlig at forhøje Skolepengene, og naar ikke denne Forhøjelse blev paalagt fattige, unge Mennesker, der ville have Bæmselighed nok ved alligevel at bestride de med deres Uddannelse forbundne Omkostninger, saa vilde jeg sige: Ja. Man kunde f. Ex. sætte 6 Gange 10 Rd. istedetfor nu een Gang 10 Rd. Der vilde da mulig blive mange Privatanstalter, der fik Elever, naar Statsseminarierne bleve frie. Disse to Ting ved Siden af hinanden kunde maastee gjøre dette Lovforslag oversflødig, saa at man meget godt kunde see Tiden

an dermed. Det Sidste tør jeg imidlertid ikke anbefale, forsaavidt det skulde ramme de Uformuende. Hvad nu disse Bemærkninger om Examens-commissionen, forbigaaet Lovforslaget, specielt angaaer, er det min Overbeviisning, at Nedlæggelsen af disse to Seminarier er ikke blot ikke skadelig for noget som helst Formaal, som vi kunne ønske fremmet enten med eller uden Statens Hjælp, men endogsaa gavnlig; det er min Opfattelse. Det Antal, der dimitteres til at overtage offentlige Hverv ved Almueskolevæsenet, har i det sidste Aar — hvad den ærede Forslagsstiller ikke kunde huske — været omtrent dobbelt saa stort som det, man har haft Brug for. Det er et Beviis for, at vi behøve ikke disse to Seminariers Dimittender, vi have foruden dem nok. Men jeg seer ogsaa Sagen fra en anden Side. Vi have tidligere været saa heldige, at disse unge Mennesker, naar de afgik fra et Seminarium, da strax kunde komme i Virksomhed; vi vide nok, at hvad der hedes der, i Grunden ikke er andet end en Forberedelse til siden at kunne udvilde sig; de faae egentlig der kun Anbydninger til at leve og virke, men disse ere for Mange saa gavnlige, naar de strax kunne komme til at gjøre dem gjældende, navnlig i en mere fylldig Virksomhed, og kunne komme til at bevæge sig iblandt Folk paa den Maade, som de ønske at komme i Bei paa, at de siden, naagtet det Mangelfulde ved deres Uddannelse, kunne blive meget nyttige Medlemmer af Samsundet, endogsaa udenfor den specielle Virkekreds, hvorfor de ere bestemte. Men nu ere de nødt til, og det i sneveviis, at maatte, som man siger, suge paa Rabben adskillige Aar, efterat de ere dimitterede, skjøndt de under Forberedelsen ofte have tilsat Mere, end de eiede, for at komme dertil; dette tærer paa den Smule Uddannelse, de have faaet, og naar de siden komme i Virksomhed, saa due de endnu mindre til at arbejde, end hvis de vare gaaede frist til Ting fra Seminariet. At de skulle være Mærkører, Contoirister og øve sig saaledes i forskjellige Ting i Mellemtiden, har i mine Dine en meget uheldig Indflydelse paa dem. Dersom altsaa Nedlæggelsen af disse to Seminarier kunde virke til, at vi fik endeel færre Aspiranter til slige Hverv i det Offentliges